

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**
Allmänna avdelningen

DOM
2009-11-30
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
20424-09
Enhet 13

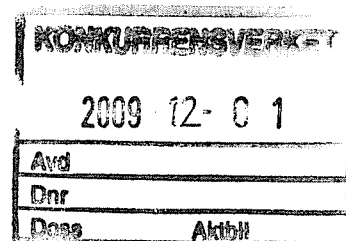
SÖKANDE

Sandå Sverige AB, 556467-7119

Ombud: Advokat Kristian Pedersen och jur. kand. Sara-Li Olovsson
Advokatfirman Delphi
Box 1432
111 84 Stockholm

MOTPART

Stockholms Stad
Utbildningsnämnden
Box 22049
104 22 Stockholm

Ombud: Stadsadvokaten Oscar Jacobsson
Stockholms stad
Juridiska avdelningen, Allmänjuridiska enheten
105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Länsrätten avslår Sandå Sverige AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

Det interimistiska beslutet den 8 oktober 2009 att upphandlingen tills vidare inte får avslutas avseende måleriarbeten gäller inte längre.

Dok.Id 474651

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00
E-post: lansrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

BAKGRUND

Stockholms Stad Utbildningsnämnden (staden) och stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Bromma och Älvsjö har gemensamt genomfört en upphandling avseende ramavtal för mindre entreprenörarbeten/hantverkstjänster, upp till och med 300 000 kr. Upphandlingen har genomförts med tillämpning av upphandlingsformen öppet förfarande. Genom tilldelningsbeslut daterat den 23 september 2009, och meddelat den 28 september 2009, antog staden inom området måleriarbeten anbud från andra anbudsgivare än Sandå Sverige AB.

Sandå Sverige AB (bolaget) ansöker hos länsrätten om överprövning enligt LOU. I första hand yrkar bolaget att upphandlingen ska få avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att en ny anbudsvärdering genomförs varvid bolagets anbud tas upp till utvärdering. Som grund anges att bolagets anbud felaktigt har förkastats med hänvisning till att vissa krav inte uppfyllts. I andra hand yrkar bolaget att upphandlingen ska göras om. Som grund för det yrkandet åberopas att staden har brutit mot likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen.

Länsrätten har den 8 oktober 2009 förordnat att upphandlingen avseende målningsarbeten tills vidare inte får avslutas.

YRKANDEN M.M

Bolaget anför bl.a. följande till utveckling av talan vad gäller *yrkandet att upphandlingen ska göras om*. Staden har använt sig av ett förfrågningsunderlag som diskriminerar nystartade företag. Detta har skett genom att staden har ställt upp krav på omsättning som i snitt ska överstiga 2 miljoner kr/år de senaste två åren. Eftersom stadens överträdelse av LOU är hänförlig till upphandlingens konkurrenssökande skede är den rätta påföljden att

upphandlingen görs om. Bolaget är Sveriges största måleri- och golvkoncern och uppfyller förfrågningsunderlagets materiella krav på ekonomisk kapacitet dvs. har en sådan ekonomi i förhållande till uppdraget att ett eventuellt uppdrag kan genomföras utan problem för beställaren och bolaget är ekonomiskt stabilt. Trots att bolaget uppfyller de materiella kraven avseende ekonomisk kapacitet kan bolaget dock inte uppfylla kravet avseende en genomsnittlig omsättning på minst 2 miljoner kr för de senaste två åren. Förfrågningsunderlagets krav på bevis avseende ekonomisk stabilitet är därmed diskriminerande gentemot anbudsgivare som, trots att de har en god omsättning, är så nystartade att någon omsättning inte finns registrerad två år tillbaka i tiden. Kravet innebär att staden bryter mot likabehandlingsprincipen, och därmed 1 kap 9 § LOU, eftersom anbudsgivare som de facto har samma ekonomiska stabilitet utesluts ur upphandlingen på grund av att de är nystartade. Kravet avseende bevis innebär vidare att staden bryter mot proportionalitetsprincipen och därmed 1 kap. 9 § LOU. Det framgår av dom från Kammarrätten i Göteborg (mål nr 2607-09) att kravet på utnyttjande av största möjliga konkurrens, så att kretsen av dem som inte kan delta i upphandlingen inte begränsas mer än vad som är nödvändigt, måste beaktas. Denna princip har även bekräftats av EG-domstolen, se dom av den 19 maj 2009 i mål C-538/07. Att kräva att omsättningen ska uppgå till minst 2 miljoner kr/år de senaste två åren kan må hända anses vara ett lämpligt och effektivt sätt att uppnå detta syfte. Däremot kan det inte anses nödvändigt, eftersom det finns många alternativa och mindre ingripande krav på bevis. Vidare framstår den effekt som stadens krav avseende bevis får som oproportionerlig och överdriven jämfört med det eftersträlvade syftet eftersom effekten av kravet är att anbudsgivare som objektivet sett uppfyller de materiella kraven avseende ekonomisk kapacitet ändå utestängs från att lämna anbud i upphandlingen.

Bolaget anger bl.a. följande till utveckling av *yrkandet att upphandlingen ska få avslutas först sedan rättelse gjorts*. Staden har felaktigt förkastat bolagets anbud med hänvisning till att detta inte har uppfyllt följande krav:

- att minst inneha riskklass 3 enligt UC eller motsvarande riskklass enligt annat likvärdigt format
- att omsättningen under de senaste två åren ska uppgå till i genomsnitt minst 2 miljoner kr/år.
- redovisning av arbetsledares kompetens

Om staden inte brutit mot LOU skulle bolagets anbud inte ha förkastats utan istället ha upptagits till utvärdering. Bolaget skulle då ha fått möjlighet att tilldelas ramavtal. Stadens brott mot LOU har därmed inneburit att bolaget lidit eller i alla fall riskerat att lida skada.

- avseende skall-kravet gällande riskklass

Staden har brutit mot 1 kap. 9 § LOU genom att förkasta bolagets anbud trots att bolaget har visat att god ekonomisk stabilitet innehas. I de administrativa föreskrifterna i förfrågningsunderlaget, 2.2.14.AFB.51, anges att de materiella kraven avseende ekonomisk kapacitet är att anbudsgivaren ska ha sådan ekonomi i förhållande till uppdraget att ett eventuellt uppdrag kan genomföras utan problem för beställaren och att anbudsgivaren ska vara ekonomiskt stabil. Däremot utgör uppgiften att anbudsgivarna för att uppfylla kravet på ekonomisk stabilitet ska ha minst rating 3 enligt UC inte i sig något krav på ekonomisk kapacitet utan endast en upplysning om ett bevis som staden anser visar att kravet på ekonomisk stabilitet är uppfyllt. Detta eftersom en kreditupplysning eller rating inte i sig utgör någon kapacitet utan endast ett mått eller bevis på viss kapacitet. Detsamma gäller för ett företags omsättning. Av förfrågningsunderlaget framgår också att staden kommer att inhämta kreditupplysningen och upplysningar om omsättning från UC, dvs. anbudsgivarna ska inte själva ge in detta bevis. Bolaget har till sitt anbud bifogat ett foljebrev som beskriver bolagets organi-

sation, ekonomi och bakgrund (bilaga 5). Av brevet framgår bl.a. att bolaget har bildats genom att Sandå Måleri AB har förvärvat den så kallade Kumlinskoncernen och att verksamheterna har slagits samman i bolaget, som tidigare har varit vilande. Sammanslagningen innebär att bolaget numera är Sveriges största måleri- och golvkoncern med en årlig omsättning om cirka 1,5 miljarder. Först den 31 december 2007 respektive den 13 mars 2008 fördes verksamheterna i Sandå Måleri AB och Kumlinskoncernen över till bolaget, dvs. efter det att UC baserat på bolagets årsredovisning för 2007 gjort sin rating. Detta förklaras även av bolaget (bilaga 6). Av den information som bolaget lämnade framgår således att bolaget har en sådan ekonomi i förhållande till uppdraget att ett eventuellt uppdrag kan genomföras utan problem för beställaren och att bolaget är stabilt. Däremot hade bolaget på grund av ovan angivna omständigheter inte rating 3 enligt UC. Att bolaget är ekonomiskt stabilt framgår vidare av att bolaget hos andra kreditupplysningsföretag har bra rating, t.ex. hos AAA Soliditet AB, där bolaget har rating AA, vilket är en rating på den övre delen av skalan och som innebär att bolaget är kreditvärdigt. Detta verkar dock inte staden ha utrett, trots att det i förfrågningsunderlaget har angetts att rating motsvarande riskklass 3 enligt UC hos annat ratinginstitut ska godtas. Eftersom det har ålegat staden att själv inhämta relevant rating för anbudsgivarna så framstår det som mycket egendomligt att staden har förkastat bolagets anbud med hänsyn till bristande kreditvärdighet. Staden har således förkastat bolagets anbud utan stöd i förfrågningsunderlaget för sitt agerande och har därmed brutit mot principerna om transparens och likabehandling i 1 kap. 9 § LOU.

- avseende en individuell bedömning av bolagets ekonomiska kapacitet

Regeringsrätten har i RÅ 2005 ref. 47 konstaterat att upphandlande myndigheter är skyldiga att tillse att de har tillräckligt underlag för en individuell bedömning när det gäller att pröva en anbudsgivares ekonomiska kapa-

citet. Omständigheterna i förevarande fall är närmast identiska med dem som förelåg i målet vid Regeringsrätten. Staden har inte gjort någon individuell bedömning av bolaget. Istället har staden förkastat bolagets anbud enbart på grundval av den kreditupplysning från UC som staden själv inhämtat och detta utan att bereda bolaget möjlighet att med egen utredning bemöta de upplysningar som staden inhämtat. Staden har därför brutit mot LOU och skyldigheten att göra individuell bedömning av bolagets ekonomiska kapacitet.

- avseende skall-kravet gällande omsättning

I avgörande från Kammarrätten i Göteborg (mål nr 1227-08) har slagits fast att krav som motverkar konkurrensen på så sätt att nyetablerade företag utesluts från upphandlingsförfarandet på ett otillbörligt sätt är oförenliga med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU. Kammarrätten fann att det inte gick att motivera ett krav på man ska visa sin ekonomiska stabilitet genom att ge in årsredovisningar från två räkenskapsår eftersom det går att visa ekonomisk stabilitet på flera sätt. Detta har även bekräftats av Kammarrätten i Sundsvall (mål nr 1237-06) att upphandlingar ska ske med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och att nystartade företag inte kan uteslutas endast av den anledningen att de är nystartade. Bolaget har visat att det har en mycket god omsättning och en godtagbar ekonomisk stabilitet.

- avseende skall-kravet gällande arbetsledares referenser

Av de administrativa föreskrifterna i förfrågningsunderlaget, 2.2.14. AFB.51, framgår att för att ett anbud ska tas upp till prövning så ska anbudsgivaren ha en sådan teknisk och yrkesmässig kapacitet att anbudsgivaren kan genomföra uppdraget varvid följande krav ställs. ”Bevis enligt anbudsformulär, Anbudsgivaren ska tillhandahålla: Arbetsledare som har do-

kumenterad kompetens och erfarenhet av att utföra likvärdigt uppdrag, (som är specifikt för denna typ av objekt)...” Av punkten 7.1.11., Bilagor i Anbudsformulär Målningsarbeten, framgår att detta innebär att CV/meritförteckning/intyg ska lämnas avseende arbetsledare. Bolaget har till sitt anbud bifogat meritförteckning avseende den arbetsledare som har offere-rats. Bolaget kan även styrka att så har skett genom en skärmdump som visar de bilagor som bolaget bifogade till sitt anbud. Staden har genom att felaktigt förkasta bolagets anbud med hänvisning till att detta inte har uppfyllt skall-krav avseende meritförteckning för arbetsledare agerat i strid med principerna om likabehandling och transparens i 1 kap. 9 § LOU.

Staden bestrider bifall till bolagets yrkanden och anför bl.a. följande.

Gällande yrkandet att upphandlingen ska göras om

Kravet avseende viss omsättning och bevis härom är inte diskriminerande mot nystartade företag. Inte heller strider det mot likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen enligt 1 kap. 9 § LOU. Staden bestrider att bolaget uppfyller ställda krav avseende ekonomisk kapacitet. Som ovan anförts är det ställda kravet avseende viss omsättning nödvändigt och relevant för att bedöma leverantörs kapacitet att leverera. Kravet är nödvändigt och relevant för att i förevarande fall bedöma leverantörers kapacitet att leverera de tjänster som efterfrågas. Kravet är också proportionerligt i förhållande till upphandlingens art, omfattning och värde. I den av bolaget åberopades skriften ”Omsättning – inte ett mått på leverantörens lämplighet” framhålls att krav på viss omsättning inte alltid tillförsäkrar att den bäst lämpade leverantören tilldelas kontrakt. Det framgår vidare att upphandlande myndighet har rätt att ställa upp omsättningskrav och att ett sådant krav varken kan anses strida mot nationell eller gemenskapsrättslig lagstiftning. Förutsättningen är att omsättningskravet är proportionerligt i förhållande till den vara eller tjänst som ska upphandlas med hänsyn tagen

till upphandlingens art, omfattning och värde. Denna förutsättning uppfylls i förevarande fall.

Gällande yrkandet att upphandlingen ska få avslutas först sedan rättelse gjorts – avseende skall-kravet gällande riskklass

Anbudet uppfyller inte ställt krav avseende ekonomisk kapacitet och har därför, i enlighet med förutsättningarna i förfrågningsunderlaget, förkastats. Bolaget har inte visat att god ekonomisk stabilitet innehas. I det UC-underlag som staden inhämtat vid prövningen av inkomna anbud anges beträffande riskklass "Ej bestämd" för bolaget. Minst riskklass 3 enligt UC uppfylls således inte. Inte heller finns till anbudet fogat annat bevis utvisande motsvarande riskklass från annat likvärdigt ratinginstitut. Den av bolaget åberopade handlingen från AAA Soliditet AB har inte bifogats anbudet och har därför inte kunnat beaktas. Bolaget har inte heller genom en styrkt förklaring visat att det uppfyller kravet på en sådan ekonomisk ställning att uppdraget kan genomföras. Bolaget har inte heller på annat sätt, genom garanti som bedömts tillräcklig, visat att den har en godtagbar ekonomisk och finansiell ställning. I det av bolaget åberopade följebrevet uppges endast att en sammanslagning av två tidigare verksamheter genomförts till en verksamhet, att bokslut inte föreligger och att det enligt bolagets mening är "svårt och rättvist bedöma ratingen på vår verksamhet". Följebrevet innefattar således inte någon styrkt förklaring eller annat bevis som utvisar att bolaget har den ekonomiska stabilitet som krävs. Det har inte ålegat staden att inhämta "relevant rating för anbudsgivarna". Enligt givna förutsättningar i förfrågningsunderlaget hämtar staden uppgifter om bl.a. riskklass från UC. Det står således klart för anbudsgivarna att det är enbart från UC som staden inhämtar uppgifter. De uppgifter som finns hos UC har kunnat kontrolleras av bolaget. Om bolaget vid en sådan kontroll funnit att ställt krav avseende riskklass inte uppfylls, åligger det denne att med anbudet inkomma med och åberopa andra bevis i fråga om riskklass

eller på annat sätt visa att bolaget har motsvarande ekonomisk kapacitet i enlighet med förutsättningarna i förfrågningsunderlaget. Så har inte skett. Någon utredningsskyldighet för staden, såsom bolaget påstår, föreligger inte.

- avseende individuell bedömning av bolagets ekonomiska kapacitet

Staden bestrider att den brutit mot LOU genom att inte göra någon individuell bedömning avseende bolagets ekonomiska kapacitet. Staden har i detta fall gjort en sådan individuell bedömning enligt de förutsättningar som klart och tydligt anges i förfrågningsunderlaget och har haft ett tillräckligt underlag för sitt beslut. Vid den individuella prövningen har på ett korrekt sätt konstaterats att bolaget inte uppfyllt kravet avseende minsta riskklass 3 enligt UC eller motsvarande riskklass enligt annat likvärdigt ratinginstitut. Omständigheterna i det åberopade rättsfallet RÅ 2005 ref. 47 är andra än i förevarande fall. I rättsfallet hade upphandlande myndighet angett som kvalificeringskrav ”prövning av anbudsgivarens finansiella och ekonomiska ställning” utan att närmare ange hur prövningen skulle gå till. Regeringsrätten fann att kommunen grundat sitt ställningstagande på vad som framstår som ett inom kommunen generellt tillämpligt beslut att från upphandling utesluta dem som UC klassificerat på visst vis. Det konstateras vidare att anbudsgivare inte haft möjlighet att med egen utredning bemöta de upplysningar som kommunen inhämtat och det kreditomdöme som UC lämnat. I förevarande upphandling har staden klart och tydligt i förfrågningsunderlaget angett såväl vilket kvalificeringskrav som ställs i fråga om ekonomisk kapacitet och rating som hur detta krav ska prövas.

- avseende skall-kravet gällande omsättning

Det ställda kravet avseende omsättning har sin grund i att staden ställer krav på minst två anställda och därmed viss storlek på verksamheten samt

vill tillförsäkra sig att få leverantörer med sådan ekonomisk kapacitet och erfarenhet att de kan åta sig uppdrag av ifrågavarande storlek och med kort varsel. Stadens krav gällande omsättningen i anbudsgivande företag under de senaste två åren är nödvändigt, relevant och proportionerligt i förhållande till upphandlingens art och värde. Av UC-utdraget framgår att nettoomsättningen för bolaget för perioden 0709-0712 uppgick till 0 tkr. Kravet är därmed inte uppfyllt varför anbudet på ett korrekt enligt förutsättningarna i förfrågningsunderlaget diskvalificerats. Bolaget har inte genom de åberopade bilagorna 5 och 6 till ansökan visat att företaget har uppfyllt det ställda kravet avseende omsättning. Kravet avseende årsomsättning diskriminerar inte nystartade företag i strid med 1 kap. 9 § LOU. Som framgår av förfrågningsunderlaget har bolaget i avsaknad av årsredovisningar de senaste två åren alternativt haft möjlighet att i sitt anbud lämna en koncern- eller bankgaranti och på så sätt visa att de ställda kraven på ekonomisk och finansiell ställning uppfyllts. Någon sådan garanti har bolaget emellertid inte lämnat i sitt anbud. Enligt 11 kap. 7 § LOU kan bevis på en anbudsgivares ekonomiska kapacitet utgöras av uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller för de tre senaste verksamhetsåren eller den kortare tid under vilken verksamheten bedrivits. Stöd finns således i LOU för att ställa krav på viss omsättning.

- avseende skall-kravet gällande arbetsledares referenser

Den av bolaget åberopade handlingen, bilaga 9 till ansökan, är inte en meritförteckning avseende arbetsledaren. I handlingen anges enbart vissa uppräknade referensobjekt där denne har varit kvalitetsansvarig och/eller projektledare för konservators- och måleriarbeten de senaste åren. Detta styrker möjligen erfarenhet hos arbetsledaren. Ett CV eller motsvarande är en sammanställning av kunskaper, erfarenheter och färdigheter och ska innehålla bl.a. uppgifter om arbetsmeriter, tidigare anställningar, arbetsuppgif-

ter och utbildningar. Anbudet är således i denna del ofullständigt och har därför på ett korrekt sätt diskvalificerats.

Bolaget vidhåller sin inställning och anför bl.a. att den omständigheten att det av 11 kap. 7 § LOU framgår att omsättning kan utgöra bevis på ekonomisk ställning inte innebär att kravet i fråga automatiskt uppfyller proportionalitetsprincipens rekvisit och att det inte någonstans i förfrågningsunderlaget preciserats hur kompetens för arbetsledare ska presenteras. .

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och ickediskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt och vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 12 kap. 1 § LOU gäller följande. En upphandlande myndighet ska anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller
2. det anbud som innehåller det lägsta priset.

Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, ska myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

I 11 kap. 7 § LOU anges följande. Bevis på en leverantörs ekonomiska kapacitet kan utgöras av

1. uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller för de tre senaste verksamhetsåren eller den kortare tid under vilken verksamheten bedrivits,
2. balansräkningar eller utdrag ur dem, eller
3. intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten.

Enligt 16 kap. 2 § LOU ska rätten, om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

I förfrågningsunderlaget för upphandlingen anges i 2.2.2.AFB.11, Upphandlingsförfarande, att upphandlingen genomförs med öppet förfarande enligt 1 kap. 4 § LOU och att detta upphandlingsförfarande innebär att anbud kommer att utvärderas och antas utan föregående förhandling. Det anges vidare att det därför är av yttersta vikt att samtliga efterfrågade uppgifter enligt förfrågningsunderlaget finns redovisade i anbudsgivarnas inlämnade anbud. Vidare anges i 2.2.14.AFB.51, Prövning av anbudsgivare, bl.a. följande. Anbud kommer att uteslutas om anbudet inte är komplett, avviker från förfrågningsunderlagets ovillkorliga krav eller innehåller reservationer, allt under förutsättning att bristen/avvikelsen – efter beställarens begäran – inte avhjälpes genom komplettering, förtydligande, eller rättelse enligt 15 kap. 12 § LOU. Beställaren är emellertid inte skyldig att begära kompletteringar m.m. varför anbudsgivaren inte ska räkna med någon sådan möjlighet.

I förfrågningsunderlaget anges vidare i 2.2.14.AFB.51 gällande kvalificering bl.a. följande. Anbudsgivaren ska ha en sådan ekonomisk ställning att anbudsgivaren kan genomföra uppdraget. Anbudsgivaren ska ha minst riskklass 3 enligt UC eller motsvarande riskklass enligt annat likvärdigt ratinginstitut. Om anbudsgivare inte uppfyller kravet får anbudsgivaren i sitt anbud genom styrkt förklaring visa att anbudsgivaren uppfyller kravet på en sådan ekonomisk ställning att uppdrag kan genomföras. Omsättningen ska under de senaste två räkenskapsåren ha uppgått till i genomsnitt minst 2 miljoner kr/år. Vidare ska företaget ha minst två anställda. I det fall lägre riskklass redovisas ska anbudsgivare ändå anses uppfylla ställda krav om

anbudsgivaren lämnat en sådan förklaring att det kan anses klarlagt att han innehar motsvarande stabilitet. Alternativt kan kraven ändå anses uppfyllda om anbudsgivaren i sitt anbud lämnar en koncern- eller bankgaranti som bedöms tillräcklig för att uppfylla ställda krav på ekonomisk och finansiell ställning. Beställaren hämtar uppgifter om registrering, riskklass och omsättning från UC och övriga uppgifter från Skatteverket.

Länsrättens bedömning

De grundläggande principer som skall efterlevas vid all offentlig upphandling är principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Prövningen i länsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad bolaget har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 2 § LOU. För att ett ingripande skall bli aktuellt krävs också att bolaget kan visa att det lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot LOU.

Regeringsrätten har i RÅ 2002 ref. 50 uttalat att de skiftande förhållandena som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när.

Bolaget yrkar att upphandlingen ska göras om och anger som grund för detta att staden i upphandlingens konkurrenssökande skede har använt sig av ett förfrågningsunderlag som diskriminerar nystartade företag. Bolaget menar att staden bryter mot likabehandlingsprincipen genom att i förfrågningsunderlaget kräva bevis på ekonomisk stabilitet i form av en redovisad omsättning på minst två miljoner kr/år för de senaste två åren. Detta krav anges vara diskriminerande mot anbudsgivare som, trots att de har en god

omsättning, är så nystartade att någon omsättning inte finns registrerad två år tillbaka i tiden. Vidare anføres att skall-kravet avseende sådant gällande omsättning bryter mot proportionalitetsprincipen. Bolaget anför även att vad som anges i 11 kap. 7 § LOU om att omsättning kan utgöra bevis på ekonomisk ställning inte innebär att kravet i fråga automatiskt uppfyller proportionalitetsprincipen.

I enlighet med likabehandlingsprincipen ska alla leverantörer behandlas lika och ges så lika förutsättningar som möjligt. Den upphandlande myndigheten får därmed inte gynna eller missgynna vissa leverantörer genom att utforma förfrågningsunderlaget på ett visst sätt eller genom att ställa diskriminerande krav.

Länsrätten finner att stadens skall-krav gällande redovisad omsättning får anses vara lämpligt och effektivt för att uppnå det eftersträvade syftet, nämligen att utreda om anbudsgivaren har en sådan ekonomisk ställning att uppdraget kan genomföras. I relation till upphandlingens omfattning och värde får åtgärden också anses vara nödvändig. Det är inte heller visat att kravet är oproportionerligt eller överdrivet jämfört med det eftersträvade syftet. I förfrågningsunderlaget anges att kraven på ekonomisk och finansiell ställning alternativt kan anses vara uppfyllda om anbudsgivaren i sitt anbud lämnar en koncern- eller bankgaranti som bedöms tillräcklig för att uppfylla ställda krav. Genom denna alternativa möjlighet kan inte heller nystartade företag anses vara diskriminerade. Staden kan därmed inte anses ha brutit mot de grundläggande principerna om likabehandling och proportionalitet. Bolagets yrkande om att upphandlingen ska göras om ska därmed avslås.

Bolaget yrkar vidare att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att en ny anbudsvärdering genomförs varvid bolagets an-

bud tas upp till utvärdering. Som grund anges att bolagets anbud felaktigt har uteslutits med hänvisning till att tre skall-krav inte har uppfyllts.

I förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivaren ska ha minst riskklass 3 enligt UC eller motsvarande riskklass enligt annat likvärdigt ratinginstitut. Den som inte uppfyller detta krav får genom styrkt förklaring i sitt anbud visa att kravet på en sådan ekonomisk ställning att uppdrag kan genomföras ändå är uppfyllt. Det anges också att beställaren hämtar uppgifter om riskklass hos UC. Bolaget anför att det på grund av vissa angivna omständigheter inte uppnådde efterfrågad riskklass enligt UC men att bolaget hos annat kreditupplysningsföretag har en rating vilken visar att bolaget är kreditvärdigt. I målet är ostridigt att denna alternativa rating inte har redovisats i anslutning till anbudet. Enligt bolagets uppfattning har det ålegat staden att inhämta relevant rating. Det kan här konstateras att det i förfrågningsunderlaget klart anges att staden kommer att inhämta upplysning om riskklass hos UC och att om anbudsgivaren inte uppfyller detta krav så får denne genom styrkt förklaring visa att aktuella krav uppfylls. Vidare anges i förfrågningsunderlaget gällande upphandlingsförfarandet att beställaren inte är skyldig att begära kompletteringar m.m. varför anbudsgivaren inte ska räkna med någon sådan möjlighet. Det får av förfrågningsunderlaget därmed anses klart framgå att det inte åligger staden att inhämta uppgifter om riskklass hos annat ratinginstitut än UC. Vidare framgår att anbudsgivaren inte kan förvänta sig att i ett senare skede beredas möjlighet att genom egen utredning bemöta de uppgifter som staden inhämtat från UC. Staden har vid sin bedömning av bolagets anbud också beaktat de båda följebrev som bolaget gav in tillsammans med sitt anbud och funnit att dessa inte har kunnat styrka att bolaget har den ekonomiska stabilitet som krävs.

I förfrågningsunderlaget anges vidare att anbudsgivarens omsättning under de senaste två åren ska uppgå till i genomsnitt minst två miljoner kr/år. Såsom nyss redovisats får detta krav anses vara lämpligt, effektivt och

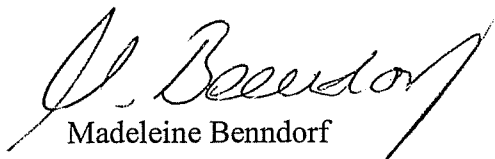
nödvändigt för att uppnå det eftersträvade syftet nämligen att utreda att anbudsgivaren har en sådan ekonomisk ställning att uppdraget kan genomföras. Med hänsyn till det i förfrågningsunderlaget angivna alternativet att i anbudet lämna en koncern- eller bankgaranti som bedöms tillräcklig för att kraven på ekonomisk och finansiell ställning ändå ska kunna anses vara uppfyllda, kan det ställda kravet kan inte heller anses inskränka intressen eller rättigheter på ett oproportionerligt eller överdrivet sätt jämfört med det angivna syftet.

Länsrätten finner således att staden har haft skäl för att förkasta bolagets anbud på den grunden att anbudet inte uppfyllt de två skall-kraven avseende uppgift om riskklass och omsättning. Det saknas därmed anledning att gå in på kravet ifråga om arbetsledare. Bolagets yrkande om att upphandlingen ska få avslutas först sedan rättelse gjorts, på så sätt att en ny anbudsvärdering genomförs där bolagets anbud tas upp, ska därför avslås.

Sammanfattningsvis finner länsrätten att det bolaget har anfört inte ger stöd för att upphandlingen har skett i strid med någon de gemenskapsrättsliga principerna eller reglerna i LOU. Bolagets ansökan om ingripande enligt 16 kap. 2 § första stycket LOU ska därför avslås.

Genom att länsrätten nu har avgjort målet slutligt upphör länsrättens tidigare inhibitionsbeslut att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1a)

Madeleine Benndorf

Rådman

ac

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

